

1019—1767 г.

№ 10.

Охридъ, Македония.

Първото българско царство биде подчинено подъ Византия въ 1018 г. Прѣзъ тая година падна убитъ при Драчъ българскиятъ царъ Владиславъ. Императоръ Васили Българоубиецъ прибѣрза веднага да заеме българската столица Охридъ и да плѣни царицата и царската челядь. На слѣдния 1019 г. императорътъ потвърди съ грамота църковнитѣ правдини на българската Охридска архиепископия. Въ двѣ допълнителни грамоти отъ сѣщия императоръ се прибавятъ още правдини. По това врѣме вече македонското славѣнско население имаше само едно етнично име, името българи. Така го именува и покорителътъ императоръ Васили въ своята грамота; „българска“ е названа архиепископията въ Охридъ; „български“ сѣ наречени македонскитѣ епископи и манастири. Първата грамота почва съ слѣднитѣ думи: „Отъ многото и голѣми добрини, съ които чловѣколюбивиятъ Богъ е обдарвалъ прѣзъ различни врѣмена нашето (византийско) царство, има една, която прѣвишава всички останали, то е дѣто ромейската власть биде увеличена, като си подчини държавата на българитѣ“ (Πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων τῶν παρὰ τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ δωρημένων τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἀγαθῶν κατὰ διαφόρους καιροῦς, εὐαρίθμους, ὑπερβαίνοντων, τοῦτο ἐστὶ παρὰ πάντα ἐξαιρετόν τὸ προσθήκην γενέσθαι τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ καὶ τῶν Βουλγάρων γενέσθαι ὑπὸ ζυγὸν ἔνα. — Е. Голубинскій, Краткій очеркъ исторіи православныхъ церквей. Москва 1871, стр. 259.)

Прѣзъ 1019 г. Васили Българоубиецъ призналъ правата на българската църква въ Охридъ, само замѣнилъ патриаршеския ѝ титулъ съ „архиепископски“. Отъ тогава, та до нейното закриване на 1767 г., слѣдвателно цѣли седѣмъ и половина вѣка, тя не е прѣставала да се нарича „българска“ отъ гърци, българи и чужденци.

Така императоръ Васили въ 1019 г. нарече Охридската църква Ἀρχιεπισκοπὴ Βουλγαρίας, а нейния глава назова Ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας. Сѣ по това врѣме, охридскиятъ архиепископъ се нарича отъ българитѣ по традиция още „патриархъ на българската земя“. Архиепископъ Йоанъ Охридски, който билъ отъ Дебърско (1019—1037 г.) и комуто императоръ Васили